

V Bruseli 24. 5. 2023
COM(2023) 631 final

SPRÁVA KOMISIE

**Belgicko, Bulharsko, Česko, Nemecko, Estónsko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko,
Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Rakúsko, Poľsko, Slovinsko, Slovensko a Fínsko**

Správa vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

SPRÁVA KOMISIE

Belgicko, Bulharsko, Česko, Nemecko, Estónsko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Rakúsko, Poľsko, Slovinsko, Slovensko a Fínsko

Správa vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

1. ÚVOD

V článku 126 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „zmluva“) sa stanovuje postup pri nadmernom deficite. Tento postup sa ďalej spresňuje v nariadení Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchlňovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom deficite¹, ktoré je súčasťou Paktu stability a rastu.

V tejto správe podľa článku 126 ods. 3 zmluvy sa skúma, ako členské štáty dodržali kritériá deficitu a dlhu uvedené v zmluve.

Hlavné údaje, ktoré sú podkladom a motiváciou tejto správy

Pri posudzovaní **kritéria deficitu** Komisia zohľadňuje skutočný pomer deficitu za rok 2022 a plánovaný pomer na rok 2023. Kritérium deficitu podľa článku 126 zmluvy je splnené, ak deficit verejných financií v predchádzajúcom roku (2022) a plánovaný deficit na aktuálny rok (2023) nepresahuje 3 % HDP. Ak niektorý z nich túto hodnotu presahuje, Komisia preskúma, či sa pomer deficitu podstatne a naďalej znižuje a približuje sa k referenčnej hodnote. Takisto preskúma, či hodnota presahujúca referenčnú hodnotu je iba výnimočná a dočasná a neodkláňa sa priveľmi od referenčnej hodnoty (oddiel 2). Závažné faktory sa zohľadňujú, ak i) dlh verejnej správy nepresahuje 60 % HDP alebo ii) dlh presahuje 60 % HDP, ale deficit sa pohybuje v blízkosti 3 % HDP a jeho prekroenie je dočasné (oddiel 4).

Dlhové kritérium je splnené, ak hrubý dlh verejnej správy na konci predchádzajúceho roka (2022) nepresiahol 60 % HDP. Ak presiahol 60 % HDP, Komisia posúdi, či je pomer dlhu k HDP dostatočne klesajúci a približujúci sa k referenčnej hodnote vyhovujúcim tempom pri dodržaní referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu² (oddiel 3). Členské štáty, ktoré dodržiavajú danú referenčnú hodnotu a kritérium deficitu, sa v tejto správe nerozoberajú. Pri posudzovaní dodržania dlhového kritéria sa vždy zohľadňujú závažné faktory (oddiel 4).

V správe sa takisto porovnáva deficit verejných financií s výdavkami na verejné investície a zohľadňujú sa všetky ostatné závažné faktory vrátane strednodobých hospodárskych a rozpočtových pozícií členských štátov³.

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6, v znení zmien.

² Referenčná hodnota pre znižovanie dlhu sa stanovuje v článku 2 ods. 1a nariadenia Rady (ES) č. 1467/97, v ktorom sa uvádza, že pomer dlhu k HDP sa považuje za dostatočne klesajúci a približujúci sa k referenčnej hodnote 60 % HDP vyhovujúcim tempom, ak sa za posledné tri roky, za ktoré sú k dispozícii údaje, znižoval rozdiel vzhľadom na referenčnú hodnotu priemerným tempom aspoň o jednu dvadсятinu ročne. Táto požiadavka sa takisto považuje za splnenú, ak sa v rozpočtových prognózach Komisie uvádza, že k požadovanému zníženiu rozdielu dôjde počas trojročného obdobia zahŕňajúceho dva roky nasledujúce po poslednom roku, za ktorý sú údaje k dispozícii.

³ Pokiaľ nie je uvedené inak, zdrojom údajov uvedených v tejto správe je prognóza Komisie z jari 2023 (*European Economy-Institutional Papers* č. 173).

V tejto správe sa rozoberá dodržiavanie kritérií deficitu a dlhu v 16 členských štátoch: **Belgicku, Bulharsku, Česku, Nemecku, Estónsku, Španielsku, Francúzsku, Taliansku, Lotyšsku, Maďarsku, na Malte, v Rakúsku, Poľsku, Slovinsku, na Slovensku a vo Fínsku**, a to z týchto dôvodov (pozri aj tabuľku 1):

- Podľa údajov overených Eurostatom 21. apríla 2023⁴ presiahol deficit verejných financií v roku 2022 hodnotu 3 % HDP v 10 členských štátoch: **Belgicku, Česku, Španielsku, Francúzsku, Taliansku, Lotyšsku, Maďarsku, na Malte, v Rakúsku a Poľsku**⁵. Skutočné deficity na rok 2022 presahujúce 3 % HDP predstavujú dôkaz *prima facie* o existencii nadmerného deficitu v týchto členských štátoch⁶.
- Okrem toho podľa programov stability alebo konvergenčných programov na rok 2023⁷ je v prípade **Bulharska, Nemecka, Estónska, Slovinska a Slovenska** na rok 2023 naplánovaný deficit verejných financií, ktorý presiahne hodnotu 3 % HDP. Deficity na rok 2023 plánované v uvedených programoch predstavujú dôkaz *prima facie* o existencii nadmerného deficitu v týchto piatich členských štátoch.
- Hrubý dlh verejnej správy presiahol na konci roka 2022 referenčnú hodnotu 60 % HDP v Belgicku, Nemecku, Grécku, Španielsku, vo Francúzsku, v Chorvátsku, Taliansku, na Cypre, v Maďarsku, Rakúsku, Portugalsku, Slovinsku a vo Fínsku. Vo **Francúzsku, Taliansku a Fínsku** sa pri hrubom dlhu verejnej správy nedodržala referenčná hodnota pre znižovanie dlhu. Toto predstavuje dôkaz *prima facie* o tom, že v uvedených troch členských štátoch existuje nadmerný deficit na základe dlhového kritéria.

Politické odporúčania v súvislosti s pretrvávajúcou vysokou neistotou

Odporúčania Rady v oblasti fiškálnej politiky sa v posledných rokoch menia tak, aby reagovali na meniace sa hospodárske okolnosti. Koordinované politické opatrenia na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni zmiernili vplyv pandémie ochorenia COVID-19 na hospodárstva členských štátov a otvorili cestu k silnej obnove. V novom prostredí, ktoré vytvorila ruská vojenská agresia na Ukrajinu, sa európskemu hospodárstvu podarilo zmierniť jej nepriaznivý vplyv a zvládnuť energetickú krízu, a to vďaka rýchlej diverzifikácii dodávok a veľkému poklesu spotreby zemného plynu.

Aktivácia všeobecnej únikovej doložky⁸ Paktu stability a rastu v marci 2020 umožnila rozsiahlu fiškálnu podporu vo všetkých členských štátoch v reakcii na pandémiu koronavírusu.

⁴ Eurostat Euro ukazovatele 47/2023 z 21. apríla 2023. Eurostat vyjadruje výhradu ku kvalite údajov vykázaných Francúzskom za rok 2022. Eurostat v úzkej spolupráci s francúzskymi štatistickými úradmi objasňuje spôsob vykázania zvýšenia základného imania štátom v štátnej energetickej spoločnosti EDF (Électricité de France), ako aj uplatnenie kritéria týkajúceho sa superdividend na dividendy vyplatené niektorými verejnými subjektmi francúzskemu štátu. Deficit za rok 2022 môže byť podhodnotený až o 0,2 percentuálneho bodu HDP.

⁵ Referenčnú hodnotu 3 % HDP v roku 2022 presiahol aj deficit verejných financií **Rumunska**. Rumunsko sa však táto správa netýka, keďže Rada rozhodla o existencii nadmerného deficitu Rumunska 3. apríla 2020.

⁶ Vo všetkých týchto prípadoch sa deficit vyššie ako 3 % HDP plánujú aj na rok 2023.

⁷ Programy stability alebo konvergenčné programy predložené členskými štátmi na jar 2023 sú uvedené na stránke: https://commission.europa.eu/content/2023-european-semester-national-reform-programmes-and-stabilityconvergence-programmes_en.

⁸ Doložka v zmysle článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad

Členským štátom umožnila prijať opatrenia na primerané riešenie krízy, a pritom sa odchýliť od niektorých rozpočtových požiadaviek, ktoré by sa za normálnych okolností uplatňovali vo fiškálnom rámci EÚ. V roku 2020 a 2021 sa koordinovanými politickými opatreniami úspešne zmiernil makroekonomický vplyv pandémie ochorenia COVID-19. V roku 2022 sa fiškálnou politikou zmiernil aj sociálny a hospodársky vplyv náhleho zvýšenia cien energie a umožnilo sa poskytnutie humanitárnej pomoci ľuďom utekajúcim z Ukrajiny. Komisia usúdila, že boli splnené podmienky na zachovanie všeobecnej únikovej doložky v roku 2023 a jej deaktivovanie od konca roka 2023⁹.

Rada 20. júla 2020 odporučila členským štátom, aby v rokoch 2020 a 2021 prijali všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, udržanie hospodárstva a podporu následného oživenia¹⁰. Členským štátom sa zároveň odporučilo, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovali fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií.

Rada o rok neskôr 18. júna 2021 prijala diferencované usmernenie v oblasti fiškálnej politiky v rámci odporúčaní na rok 2022. Členské štáty s nízkym a stredným pomerom dlhu k HDP boli požiadané, aby uplatňovali alebo zachovali podporné zámery fiškálnej politiky, zatiaľ čo členské štáty s vysokým dlhovým pomerom boli požiadané, aby využili Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a financovali z neho dodatočné investície podporujúce obnovu za súčasného uplatňovania obozretnej fiškálnej politiky¹¹. Všetky členské štáty mali v zmysle odporúčaní zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. V podobnom duchu sa v odporúčaní Rady z 5. apríla 2022 o hospodárskej politike eurozóny požadovalo, aby sa v roku 2022 v celej eurozóne zachovali mierne podporné zámery fiškálnej politiky so zohľadnením štátnych rozpočtov a finančných prostriedkov pochádzajúcich z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti¹². Fiškálne politiky sa mali na základe odporúčania diferencovať s prihliadnutím na intenzitu obnovy, potrebu zabezpečenia fiškálnej udržateľnosti a zvyšovania investícií a súčasne sa malo dbať na potrebu znižovať rozdiely medzi členskými štátmi.

hospodárskymi politikami a ich koordinácii (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1), ako aj článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97 uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Nepozastavujú sa ňou postupy Paktu stability a rastu. Jej aktivácia však členským štátom poskytla rozpočtovú flexibilitu pri riešení krízy tým, že sa umožnil dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobých rozpočtových cieľov jednotlivých členských štátov za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte.

⁹ COM(2022) 600 final z 23. 5. 2022 a COM(2023) 141 final z 8. 3. 2023.

¹⁰ Odporúčania Rady z 20. júla 2020 (2020/C 282/01 až 2020/C 282/27) (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 1).

¹¹ Odporúčania Rady z 18. júna 2021 (2021/C 304/01 až 2021/C 304/28) (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 1). V prípade Rumunska Rada v ten istý deň prijala aktualizované odporúčanie s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií (2021/C 304/24) (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021 s. 111).

¹² Odporúčanie Rady z 5. apríla 2022 o hospodárskej politike eurozóny (Ú. v. EÚ C 153, 7.4.2022, s. 1).

Tabuľka 1: Pozícia členských štátov voči referenčným hodnotám deficitu a dlhu stanoveným v zmluve

	Skutočný deficit nepresahujúci (✓)/presahujúci (✗) 3 % HDP v roku 2022	Plánovaný deficit nepresahujúci (✓)/presahujúci (✗) 3 % HDP v roku 2023	Pomer dlhu k HDP nepresahujúci (✓✓) 60 % HDP na konci roka 2022/presahujúci 60 % HDP, ale s dodržaním referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu (✓)/ s nedodržaním referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu (✗)
Belgicko	✗	✗	✓
Bulharsko	✓	✗	✓✓
Česko	✗	✗	✓✓
Nemecko	✓	✗	✓
Estónsko	✓	✗	✓✓
Španielsko	✗	✗	✓
Francúzsko	✗	✗	✗
Taliansko	✗	✗	✗
Lotyšsko	✗	✗	✓✓
Maďarsko	✗	✗	✓
Malta	✗	✗	✓✓
Rakúsko	✗	✗	✓
Poľsko	✗	✗	✓✓
Slovinsko	✓	✗	✓
Slovensko	✓	✗	✓✓
Fínsko	✓	✓	✗
<i>Pozn.: Členské štáty, ktoré sa v tejto správe neposudzujú.</i>			
<i>Dánsko</i>	✓	✓	✓✓
<i>Írsko</i>	✓	✓	✓✓
<i>Grécko</i>	✓	✓	✓
<i>Chorvátsko</i>	✓	✓	✓
<i>Cyprus</i>	✓	✓	✓
<i>Litva</i>	✓	✓	✓✓
<i>Luxembursko</i>	✓	✓	✓✓
<i>Holandsko</i>	✓	✓	✓✓
<i>Portugalsko</i>	✓	✓	✓
<i>Švédsko</i>	✓	✓	✓✓
<i>Rumunsko*</i>	✗	✗	✓✓

(*) V postupe pri nadmernom deficite od roku 2020.

Zdroj: Eurostat, prognóza Komisie z jari 2023 a programy stability a konvergenčné programy na rok 2023.

Rada 12. júla 2022 znovu prijala diferencované usmernenie v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023¹³. Členské štáty s nízkym a stredným pomerom dlhu k HDP boli požiadané, aby zabezpečili súlad rastu primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov s celkovo neutrálnymi zámermi politiky. Členským štátom s vysokým pomerom dlhu k HDP sa odporučilo, aby vykonávali obozretnú fiškálnu politiku, a to obmedzením rastu primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov pod úroveň strednodobého rastu potenciálneho HDP. Tieto štáty boli okrem toho požiadané, aby po roku 2023 zabezpečili dôveryhodné a postupné znižovanie dlhu prostredníctvom postupnej konsolidácie, investovania a reforiem. Všetkým členským štátom sa odporučilo, aby boli pripravené prispôsobiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii, zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti a dosiahnuť obozretné strednodobé fiškálne pozície po roku 2023.

V odporúčaní Rady zo 16. mája 2023 o hospodárskej politike eurozóny¹⁴ sa vyzýva na zdržanie sa širokej podpory celkového dopytu a lepšie zacielenie fiškálnych opatrení na riešenie vplyvu vysokých cien energií na zraniteľné domácnosti a živobytie spoločnosti. Členské štáty boli požiadané, aby zachovali udržateľnosť dlhovej služby a uľahčili úlohu menovej politiky pri zabezpečovaní včasného návratu inflácie na strednodobý cieľ ECB na úrovni 2 %. V odporúčaní sa vyzýva na vymedzenie primerane diferencovaných strednodobých fiškálnych stratégií prostredníctvom postupnej a udržateľnej konsolidácie, ako aj prostredníctvom investícií a reforiem, s cieľom dosiahnuť obozretné strednodobé fiškálne pozície. Členské štáty by mali zvýšiť potenciál rastu svojich hospodárstiev, udržať vysokú úroveň verejných investícií a podporiť súkromné investície, ktoré sú potrebné na posilnenie hospodárskej a sociálnej odolnosti a podporu zelenej a digitálnej transformácie.

V oznámení z 8. marca 2023 o usmerneniach týkajúcich sa fiškálnej politiky na rok 2024¹⁵ Komisia už oznámila, že na jar 2023 nenavrhuje začatie nových postupov pri nadmernom deficite vzhľadom na pretrvávajúcu vysokú neistotu makroekonomického a rozpočtového výhľadu v tejto situácii.

Komisia navrhne Rade, aby postupy pri nadmernom deficite začala na jar 2024, a to na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023.

¹³ Odporúčania Rady z 12. júla 2022 (2022/C 334/01 až 2022/C 334/27) (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 1).

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/sk/meetings/ecofin/2023/05/16/>.

¹⁵ COM(2023) 141 final.

2. KRITÉRIUM DEFICITU

Belgicko, Bulharsko, Česko, Nemecko, Estónsko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Rakúsko, Poľsko, Slovinsko a Slovensko v roku 2022 prekročili referenčnú hodnotu deficitu alebo ju plánujú prekročiť v roku 2023.

Prekročenie referenčnej hodnoty skutočného deficitu v roku 2022 alebo plánované prekročenia v roku 2023 sú v prípade **všetkých týchto členských štátov** výnimočné. K vyšším deficitom prispeli v roku 2022 opatrenia, ktoré prijali členské štáty na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu cien energií a na poskytnutie humanitárnej pomoci osobám utekajúcim z Ukrajiny po invázii Ruska. Zvýšenie cien energií a humanitárna pomoc predstavujú nezvyčajné udalosti mimo kontroly členských štátov, ktoré však majú veľký vplyv na finančnú pozíciu verejnej správy. Náklady na dočasné núdzové opatrenia súvisiace s ochorením COVID-19 sa v roku 2022 znížili, ale v mnohých členských štátoch zostali podstatné náklady na tieto opatrenia, pričom vplyv hospodárskeho poklesu vyvolaného vypuknutím pandémie ochorenia COVID-19 bol naďalej viditeľný vo verejných financiách väčšiny členských štátov.

Deficity verejných financií boli v roku 2022 výrazne nad referenčnou hodnotou v **Belgicku, Česku, Španielsku**, vo **Francúzsku**, v **Taliansku**, **Lotyšsku**, **Maďarsku**, na **Malte** a v **Poľsku** (pozri tabuľku 2).

V **Rakúsku** bol v roku 2022 deficit verejných financií mierne nad referenčnou hodnotou a v programe stability sa plánuje, že v roku 2023 bude takisto mierne nad referenčnou hodnotou, pričom podľa prognózy Komisie bude deficit dokonca nižší ako 3 % HDP.

Bulharsko, Nemecko, Estónsko, Slovinsko a Slovensko mali v roku 2022 deficity verejných financií pod referenčnou hodnotou stanovenou v zmluve, ale na rok 2023 vykazujú plánované deficity výrazne nad referenčnou hodnotou 3 % HDP. Potvrzuje sa to aj v prognóze Komisie týkajúcej sa **Bulharska, Slovinska a Slovenska**. Pokiaľ ide o **Nemecko**, v prognóze Komisie sa uvádza na rok 2023 pomer deficitu pod úroveň 3 % HDP, zatiaľ čo v prípade **Estónska** je podľa prognózy Komisie deficit mierne nad referenčnou hodnotou.

Podľa prognóz Komisie sa predpokladá, že deficity verejných financií v **Česku, Nemecku, Estónsku, Lotyšsku, Rakúsku a Slovinsku** nepresiahnu v roku 2024 úroveň 3 % HDP. Preto sa očakáva, že deficity presahujúce referenčnú hodnotu budú dočasné. Uvedené prognózy deficitov na rok 2024 vychádzajú z predpokladu nezmenenej politiky.

Celkovo z tejto analýzy vyplýva, že kritérium deficitu pred zohľadnením závažných faktorov nespĺňa 14 členských štátov: **Belgicko, Bulharsko, Česko, Nemecko, Estónsko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Slovinsko a Slovensko**. Na druhej strane kritérium deficitu dodržalo **Rakúsko**, keďže presiahnutie referenčnej hodnoty je výnimočné a dočasné a deficit sa blíži k referenčnej hodnote.

Tabuľka 2: Saldo verejných financií

% HDP

	2019	2020	2021	2022	2023 (pK z jari)	2023	2024
Belgicko	-2,0	-9,0	-5,5	-3,9	-5,1	-5,0	-4,7
Bulharsko	2,1	-3,8	-3,9	-2,8	-6,1	-4,8	-4,8
Česko	0,3	-5,8	-5,1	-3,6	-3,5	-3,6	-3,0
Nemecko	1,5	-4,3	-3,7	-2,6	-4 ¼	-2,3	-1,2
Estónsko	0,1	-5,5	-2,4	-0,9	-4,3	-3,1	-2,7
Španielsko	-3,1	-10,1	-6,9	-4,8	-3,9	-4,1	-3,3
Francúzsko	-3,1	-9,0	-6,5	-4,7	-4,9	-4,7	-4,3
Taliansko	-1,5	-9,7	-9,0	-8,0	-4,5	-4,5	-3,7
Lotyšsko	-0,6	-4,4	-7,1	-4,4	-4,0	-3,8	-2,7
Maďarsko	-2,0	-7,5	-7,1	-6,2	-3,9	-4,0	-4,4
Malta	0,5	-9,7	-7,8	-5,8	-5,0	-5,1	-4,5
Rakúsko	0,6	-8,0	-5,8	-3,2	-3,2	-2,4	-1,3
Poľsko	-0,7	-6,9	-1,8	-3,7	-4,7	-5,0	-3,7
Slovinsko	0,7	-7,7	-4,6	-3,0	-4,1	-3,7	-2,9
Slovensko	-1,2	-5,4	-5,4	-2,0	-6,3	-6,1	-4,8
Fínsko	-0,9	-5,6	-2,8	-0,9	-2,6	-2,6	-2,6
<i>Pozn.: Členské štáty, ktoré sa v tejto správe neposudzujú.</i>							
<i>Dánsko</i>	<i>4,1</i>	<i>0,2</i>	<i>3,6</i>	<i>3,3</i>	<i>neuv.</i>	<i>2,3</i>	<i>1,3</i>
<i>Írsko</i>	<i>0,5</i>	<i>-5,0</i>	<i>-1,6</i>	<i>1,6</i>	<i>1,8</i>	<i>1,7</i>	<i>2,2</i>
<i>Grécko</i>	<i>0,9</i>	<i>-9,7</i>	<i>-7,1</i>	<i>-2,3</i>	<i>-1,8</i>	<i>-1,3</i>	<i>-0,6</i>
<i>Chorvátsko</i>	<i>0,2</i>	<i>-7,3</i>	<i>-2,5</i>	<i>0,4</i>	<i>-0,7</i>	<i>-0,5</i>	<i>-1,3</i>
<i>Cyprus</i>	<i>1,3</i>	<i>-5,8</i>	<i>-2,0</i>	<i>2,1</i>	<i>2,0</i>	<i>1,8</i>	<i>2,1</i>
<i>Litva</i>	<i>0,5</i>	<i>-6,5</i>	<i>-1,2</i>	<i>-0,6</i>	<i>-2,2</i>	<i>-1,7</i>	<i>-1,4</i>
<i>Luxembursko</i>	<i>2,2</i>	<i>-3,4</i>	<i>0,7</i>	<i>0,2</i>	<i>-1,5</i>	<i>-1,7</i>	<i>-1,5</i>
<i>Holandsko</i>	<i>1,8</i>	<i>-3,7</i>	<i>-2,4</i>	<i>0,0</i>	<i>-3,0</i>	<i>-2,1</i>	<i>-1,7</i>
<i>Portugalsko</i>	<i>0,1</i>	<i>-5,8</i>	<i>-2,9</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,1</i>	<i>-0,1</i>
<i>Švédsko</i>	<i>0,6</i>	<i>-2,8</i>	<i>0,0</i>	<i>0,7</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,9</i>	<i>-0,5</i>
<i>Rumunsko*</i>	<i>-4,3</i>	<i>-9,2</i>	<i>-7,1</i>	<i>-6,2</i>	<i>-4,4</i>	<i>-4,7</i>	<i>-4,4</i>

(*) V postupe pri nadmernom deficite od roku 2020.

Zdroj: Eurostat, programy stability a konvergenčné programy členských štátov (2023) a prognóza Komisie z jari 2023.

3. DLHOVÉ KRITÉRIUM

Spomedzi krajín analyzovaných v tejto správe bol v deviatich členských štátoch hrubý dlh verejnej správy na konci roka 2022 vyšší ako 60 % HDP: v **Belgicku, Nemecku, Španielsku, vo Francúzsku, v Taliansku, Maďarsku, Rakúsku, Slovinsku** a vo **Fínsku** (pozri tabuľku 3)¹⁶. V porovnaní s predchádzajúcim rokom klesol pomer dlhu k HDP vo všetkých uvedených členských štátoch okrem **Fínska**.

Tabuľka 3: Dlh verejnej správy

% HDP	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Belgicko	97,6	112,0	109,1	105,1	106,0	107,3
Bulharsko	20,0	24,5	23,9	22,9	25,0	28,1
Česko	30,0	37,7	42,0	44,1	42,9	43,1
Nemecko	59,6	68,7	69,3	66,3	65,2	64,1
Estónsko	8,5	18,5	17,6	18,4	19,5	21,3
Španielsko	98,2	120,4	118,3	113,2	110,6	109,1
Francúzsko	97,4	114,6	112,9	111,6	109,6	109,5
Taliansko	134,1	154,9	149,9	144,4	140,4	140,3
Lotyšsko	36,5	42,0	43,7	40,8	39,8	40,5
Maďarsko	65,3	79,3	76,6	73,3	70,7	71,1
Malta	40,3	52,9	55,1	53,4	54,8	56,1
Rakúsko	70,6	82,9	82,3	78,4	75,4	72,7
Poľsko	45,7	57,2	53,6	49,1	50,5	53,0
Slovinsko	65,4	79,6	74,5	69,9	69,1	66,6
Slovensko	48,0	58,9	61,0	57,8	58,3	58,7
Fínsko	64,9	74,7	72,6	73,0	73,9	76,2
<i>Pozn.: Členské štáty, ktoré sa v tejto správe neposudzujú.</i>						
<i>Dánsko</i>	<i>33,7</i>	<i>42,2</i>	<i>36,7</i>	<i>30,1</i>	<i>30,1</i>	<i>28,8</i>
<i>Írsko</i>	<i>57,0</i>	<i>58,4</i>	<i>55,4</i>	<i>44,7</i>	<i>40,4</i>	<i>38,3</i>
<i>Grécko</i>	<i>180,6</i>	<i>206,3</i>	<i>194,6</i>	<i>171,3</i>	<i>160,2</i>	<i>154,4</i>
<i>Chorvátsko</i>	<i>71,0</i>	<i>87,0</i>	<i>78,4</i>	<i>68,4</i>	<i>63,0</i>	<i>61,8</i>
<i>Cyprus</i>	<i>90,8</i>	<i>113,8</i>	<i>101,2</i>	<i>86,5</i>	<i>80,4</i>	<i>72,5</i>
<i>Litva</i>	<i>35,8</i>	<i>46,3</i>	<i>43,7</i>	<i>38,4</i>	<i>37,1</i>	<i>36,6</i>
<i>Luxembursko</i>	<i>22,4</i>	<i>24,5</i>	<i>24,5</i>	<i>24,6</i>	<i>25,9</i>	<i>27,0</i>
<i>Holandsko</i>	<i>48,5</i>	<i>54,7</i>	<i>52,5</i>	<i>51,0</i>	<i>49,3</i>	<i>48,8</i>
<i>Portugalsko</i>	<i>116,6</i>	<i>134,9</i>	<i>125,4</i>	<i>113,9</i>	<i>106,2</i>	<i>103,1</i>

¹⁶ V **Grécku, Chorvátsku, na Cypre** a v **Portugalsku** hrubý dlh verejnej správy na konci roka 2022 takisto presiahol 60 % HDP, ale týchto členských štátov sa správa netýka, keďže dodržali kritérium deficitu a referenčnú hodnotu pre znižovanie dlhu.

Švédsko	35,5	39,8	36,5	33,0	31,4	30,7
Rumunsko*	35,1	46,9	48,6	47,3	45,6	46,1

(*) V postupe pri nadmernom deficite od roku 2020.

Zdroj: Eurostat a prognóza Komisie z jari 2023.

Z údajov vyplýva, že v roku 2022 bola referenčná hodnota pre znižovanie dlhu dodržaná v **Belgicku, Nemecku, Španielsku, Maďarsku, Rakúsku** a **Slovinsku** (pozri tabuľku 4). Nedodržali ju **Francúzsko, Taliansko** a **Fínsko**. V súlade s oznámením z 2. marca 2022 a s minuloročnou správou podľa článku 126 ods. 3 Komisia na základe svojho posúdenia všetkých závažných faktorov usudzuje, že dodržanie referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu by mohlo znamenať príliš náročné a skoré fiškálne úsilie, ktoré by mohlo ohroziť hospodársky rast. Komisia sa preto domnieva, že dodržanie referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu nie je za súčasných hospodárskych podmienok opodstatnené.

Celkovo z analýzy vyplýva, že spomedzi členských štátov, ktorými sa zaoberá táto správa, splnili dlhové kritérium **Belgicko, Nemecko, Španielsko, Maďarsko, Rakúsko** a **Slovinsko**, zatiaľ čo pred posúdením závažných faktorov sa zdá, že ho nesplnili **Francúzsko, Taliansko** a **Fínsko**.

Tabuľka 4: Rozdiel oproti referenčnej hodnote pre znižovanie dlhu*

Záporný rozdiel znamená dodržanie referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu

% HDP	2021	2022	2023p	2024p
Belgicko	2,0	-0,7	2,0	5,1
Nemecko	-2,0	-2,1	-2,0	-2,1
Španielsko	neuv.	-6,2	-1,1	0,4
Francúzsko	1,7	1,4	1,7	3,2
Taliansko	-0,5	1,8	-0,5	3,8
Maďarsko	-4,0	-3,3	-4,0	-2,5
Rakúsko	-3,7	-4,1	-3,7	-4,1
Slovinsko	-3,9	-3,4	-3,9	-3,4
Fínsko	1,8	0,4	1,4	1,4
Pozn.: Členské štáty, ktoré sa v tejto správe neposudzujú.				
<i>Grécko</i>	-17,3	-10,4	-17,3	-9,3
<i>Chorvátsko</i>	-12,9	-8,7	-12,9	-6,9
<i>Cyprus</i>	-15,8	-13,8	-15,8	-13,8
<i>Portugalsko</i>	-11,9	-11,4	-11,9	-6,4

Zdroj: prognóza Komisie z jari 2023 a výpočty Komisie.

p: prognóza

* Podľa nariadenia Rady (ES) č. 1467/97 sa pomer dlhu k HDP považuje za dostatočne klesajúci a približujúci sa k referenčnej hodnote 60 % HDP vyhovujúcim tempom, ak sa za posledné tri roky, za ktoré sú k dispozícii údaje, znižoval rozdiel vzhľadom na referenčnú hodnotu priemerným tempom o jednu dvadсятinu ročne. Táto požiadavka sa takisto považuje za splnenú, ak sa v rozpočtových prognózach Komisie uvádza, že k požadovanému zníženiu rozdielu dôjde počas trojročného obdobia zahŕňajúceho dva roky nasledujúce po poslednom roku, za ktorý sú údaje k dispozícii. Pri uplatňovaní referenčnej hodnoty pre úpravu dlhu k HDP sa zohľadňuje aj vplyv hospodárskeho cyklu na tempo znižovania dlhu.

V prípade členských štátov s dlhom presahujúcim 60 % HDP sa referenčná hodnota pre znižovanie dlhu počíta v trojročnom horizonte v troch variantoch: spätne orientovanom, výhľadovo orientovanom a upravenom o cyklickú zložku [pozri *Vade Mecum*]

on the Stability and Growth Pact (Príručka o Pakte stability a rastu) – vydanie z roku 2019, *European Economy-Institutional Papers* č. 101]. Z tabuľky vyplýva minimálny rozdiel medzi (skutočným a cyklicky upraveným) pomerom dlhu k HDP a (spätne orientovanými a výhľadovo orientovanými) referenčnými hodnotami pre znižovanie dlhu. Ak je hodnota záporná, predpokladaný pomer dlhu k HDP je v súlade s referenčnou hodnotou pre znižovanie dlhu. V takom prípade sa rozdiel vzhľadom na referenčnú hodnotu znižuje v trojročnom horizonte (výhľadovo orientovanom alebo spätne orientovanom) priemerným tempom aspoň o 1/20.

4. ZÁVAŽNÉ FAKTORY PRI POSUDZOVANÍ DODRŽIAVANIA KRITÉRIA DEFICITU A DLHOVÉHO KRITÉRIA

V článku 126 ods. 3 zmluvy sa stanovuje, že táto správa musí prihliadať „tiež na to, či štátny deficit prekračuje štátne výdavky na investície a zohľadní všetky ostatné závažné faktory vrátane stavu hospodárskeho a rozpočtového výhľadu členského štátu na stredne dlhé obdobie“. Uvedené faktory sú ďalej objasnené v článku 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1467/97, v ktorom sa takisto stanovuje, že treba náležite zohľadniť „všetky ostatné faktory, ktoré sú podľa názoru dotknutého členského štátu závažné z hľadiska komplexného posúdenia súladu s kritériami deficitu a dlhu, a ktoré členský štát predložil Rade a Komisii“. Konkrétne z uvedeného článku vyplýva, že za závažný faktor sa môže považovať aj strednodobá dlhová pozícia.

Okrem závažných faktorov platných pre všetky krajiny (oddiel 4.1) sa preto zohľadňujú aj závažné faktory špecifické pre jednotlivé krajiny (oddiel 4.2). Medzi závažné faktory špecifické pre jednotlivé krajiny patrí strednodobá hospodárska pozícia, strednodobá rozpočtová pozícia (vrátane verejných investícií), strednodobá dlhová pozícia, skutočnosť, či členský štát čelí makroekonomickým nerovnováham alebo nadmerným makroekonomickým nerovnováham¹⁷, a akékoľvek ďalšie faktory, na ktoré upozornili členské štáty.

Ako sa už vysvetlilo v článku 1 a uvádza v článku 2 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1467/97, pokiaľ ide o dodržanie kritéria deficitu, závažné faktory sa môžu zohľadniť v krokoch vedúcich k rozhodnutiu o existencii nadmerného deficitu na základe kritéria deficitu, ale iba ak:

- a) pomer dlhu verejnej správy k HDP nepresiahne referenčnú hodnotu 60 % *alebo*
- b) ak ju presiahne, je splnená dvojitá podmienka – *t. j.* že deficit zostane na úrovni blízko referenčnej hodnoty *a* že prekročenie referenčnej hodnoty stanovenej pre tento deficit je dočasné.

Z členských štátov, ktoré prekročili v roku 2022 referenčnú hodnotu deficitu alebo uvedenú hodnotu plánujú prekročiť v roku 2023, pomer dlhu k HDP neprekročil referenčnú hodnotu 60 % HDP v prípade siedmich členských štátov: Bulharska, Česka, Estónska, Lotyšska, Malty, Poľska a Slovenska. Pri týchto siedmich členských štátoch je preto možné zohľadniť závažné faktory.

Zo zostávajúcich ôsmich členských štátov, ktoré presahujú alebo plánujú presiahnuť referenčnú hodnotu deficitu 3 % HDP – *t. j.* Belgicka, Nemecka¹⁸, Španielska, Francúzska,

¹⁷ V zmysle postupu pri makroekonomickej nerovnováhe stanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1174/2011 zo 16. novembra 2011 o opatreniach na presadzovanie vykonávania nápravy nadmernej makroekonomickej nerovnováhy v rámci eurozóny (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 8).

¹⁸ V nemeckom programe stability sa uvádza plánovaný deficit na rok 2023 na úrovni nad 3 % HDP. V prognóze Komisie, ktorá bola vypracovaná neskôr, sa na rok 2023 predpokladá deficit nižší ako 3 %, keďže sa prihliadla na aktualizovanejšie predpoklady v oblasti vývoja cien energií.

Talianska, Maďarska, Rakúska a Slovinska – spĺňa dvojité podmienku nevyhnutnú na zohľadnenie závažných faktorov (blízkosť a dočasnosť) iba Rakúsko, takže závažné faktory je možné zohľadniť aj v prípade Rakúska.

Ako sa už vysvetlilo v článku 1 a uvádza sa v článku 2 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1467/97, pokiaľ ide o dodržanie dlhového kritéria, závažné faktory sa zohľadňujú vždy.

Závažné faktory sa rozoberajú ďalej v texte aj v prípade krajín, pri ktorých ich nie je možné zohľadniť v krokoch vedúcich k rozhodnutiu o existencii nadmerného deficitu na základe kritéria deficitu.

4.1. ZÁVAŽNÉ FAKTORY PLATNÉ PRE VŠETKY KRAJINY

V posledných rokoch zasiahla EÚ séria negatívnych otrasov. Kľúčovým faktorom, ktorý treba vziať do úvahy pri všetkých členských štátoch, na ktoré sa vzťahuje táto správa, je makroekonomický vplyv zvýšenia cien energie a invázie Ruska na Ukrajinu. Vojská viedla v rokoch 2022 a 2023 k mimoriadnej hospodárskej neistote. Vzhľadom na svoju geografickú blízkosť k vojnovéj zóne a značnú závislosť od dovozu fosílnych palív patrí EÚ medzi ekonomiky, ktoré sú vplyvu vojny vystavené najviac. Invázia Ruska na Ukrajinu spôsobila aj nárast cien iných surovín a potravín a zintenzívnila problémy s narušením dodávok. V roku 2022 hospodárstvo postihol otras v obchodných podmienkach¹⁹, ktorý okrem iného viedol k prudkému zníženiu kúpnej sily domácností, čo malo dramatický vplyv na spotrebiteľskú náladu. Členské štáty prijali sériu fiškálnych opatrení na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvýšenia cien energie, ktoré mali značný vplyv na saldo verejných financií. Keďže bola potrebná rýchla politická reakcia, mnohé z uvedených opatrení neboli zacielené a nevysielali cenový signál. Čisté rozpočtové náklady na tieto opatrenia sa odhadujú na úrovni 1,2 % HDP v roku 2022 a na podobnej úrovni v roku 2023²⁰. Na saldo verejných financií majú vplyv aj rozpočtové náklady na poskytnutie dočasnej ochrany osobám vysídleným z Ukrajiny, ktoré sa odhadujú na 0,1 % HDP v rokoch 2022 a 2023. Všetky tieto faktory spoločne vyvíjali tlak na verejné financie.

¹⁹ Čiže zmeny relatívnych cien vývozu a dovozu.

²⁰ Pozri COM(2023) 600 final, 24. 5. 2023.

Takisto je potrebné zohľadniť, že k týmto narušeniam došlo, keď sa európske hospodárstvo ešte stále zotavovalo z hospodárskeho a rozpočtového vplyvu pandémie ochorenia COVID-19 a pomer verejného dlhu k HDP bol v dôsledku pandémie značne zvýšený.

Ďalším faktorom, ktorý je potrebné zohľadniť, je vysoká inflácia, keďže môže mať zo strednodobého hľadiska podstatný vplyv na verejné financie. V roku 2022 sa zvýšila cena energií a ďalších komodít, čo vyvolalo vysokú infláciu, ktorá sa časom rozšírila na celé hospodárstvo. Očakáva sa, že v roku 2023 bude inflácia naďalej zvýšená. Z krátkodobého hľadiska môže vysoká inflácia zlepšiť účty verejnej správy, keďže sa zvýšia daňové príjmy a znížia sa pomery dlhu k HDP. Takéto zlepšenie by však mohlo byť krátkodobé, keďže zvýšenie výberu daní má obmedzenú životnosť, vyššia cenová úroveň vplýva na výdavkové položky s oneskorením a zvýšenie úrokových mier sa prejaví vo vyššom dlhovom zaťažení tempom závisiacim od priemernej splatnosti dlhu. Aj skutočnosť, že inflácia bola do veľkej miery vyvolaná faktormi ponuky, nahráva žiadostiam o kompenzačné opatrenia, ktoré by v prípade, ak nebudú zacielené na najzraniteľnejšie skupiny, mohli viesť k širokej fiškálnej podpore a nadmerne expanzívnym zámerom, čo by centrálnej banke sťažilo úlohu znižovania inflácie a napokon prispelo k prísnejšej menovej politike s úrokovými mierami, ktoré by zostali vyššie dlhší čas.

Vojna dramaticky zmenila situáciu, keďže vyvolala ďalšie narušenia celosvetových dodávok, čím sa podnecujú ďalšie tlaky na ceny komodít a zvyšuje sa neistota. Podľa prognózy Komisie sa má rast reálneho HDP v EÚ spomaliť z odhadovaného 3,5 % v roku 2022 na 1 % v roku 2023 a potom sa oživiť na 1,7 % v roku 2024. Napriek rozširujúcim sa tlakom na ceny by sa mala podľa prognóz inflácia znížiť z 9,2 % v roku 2022 na 6,7 % v roku 2023 a 3,1 % v roku 2024.

Celkovo sa fiškálna politika v EÚ mení z podpornej na mierne reštriktívnu fiškálnu politiku. Odhaduje sa, že zámery fiškálnej politiky²¹ v EÚ ako celku – vrátane verejných výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti²² a iných fondov EÚ – boli v roku 2022 expanzívne o 1,9 % HDP, pričom podľa prognóz sa v roku 2023 zmenia na mierne reštriktívne o 0,4 %. Deficit verejných financií klesol v roku 2022 na 3,4 % HDP v EÚ a na 3,6 % HDP v eurozóne ako celku (v oboch prípadoch zníženie približne o 1,5 percentuálneho bodu HDP). Predpokladá sa, že v roku 2023 ďalej klesne na 3,1 % HDP v EÚ a na 3,2 % HDP v eurozóne ako celku.²³ Deficit verejných financií by mal podľa prognóz v roku 2024 ďalej klesnúť na 2,4 % HDP.

Pokles deficitu v roku 2022 bol najmä následkom obnovy hospodárstva a uvoľnenia veľkej časti diskrečnej politickej podpory aktivovanej na boj proti následkom krízy spôsobenej pandemiou ochorenia COVID-19. Navyše vývoj výnosov bol v roku 2022 priaznivý. V roku 2023 bude vývoj v oblasti deficitu v členských štátoch posudzovaných v tejto správe rôznorodejší, keďže pomer deficitu sa podľa prognóz zvýši v Belgicku, Bulharsku, Estónsku,

²¹ V súlade s prístupom v odporúčaní Rady z 18. júna 2021 sa zámery fiškálnej politiky v súčasnosti najlepšie merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení) okrem dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou pandemiou ochorenia COVID-19, ale vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v porovnaní so strednodobým potenciálnym rastom.

²² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

²³ Tento vývoj v roku 2023 je spôsobený prudkým poklesom deficitu verejných financií Talianska v dôsledku štatistického spracovania daňových úverov (pozri oddiel 4.2.8).

Poľsku, Slovinsku, na Slovensku a vo Fínsku, zostane stabilný v Česku a vo Francúzsku a zníži sa v Nemecku, Španielsku, Taliansku, Lotyšsku, Maďarsku, na Malte a v Rakúsku.

Vzhľadom na trend klesajúceho deficitu a obnovu hospodárstva sa predpokladá, že dlh verejnej správy bude počas prognózovaného obdobia klesať v EÚ aj v eurozóne ako celku. Pomer dlhu k HDP v EÚ klesol z 89,5 % v roku 2021 na 85,3 % v roku 2022 (z 97,3 % na 93,2 % v eurozóne) a predpokladá sa, že bude ďalej klesať na 83,4 % a 82,6 % v rokoch 2023 a 2024 (90,8 % a 89,9 % v eurozóne). Spomedzi členských štátov posudzovaných v tejto správe neklesol pomer dlhu k HDP v roku 2022 v prípade Estónska, Česka a Fínska.

4.2. ZÁVAŽNÉ FAKTORY ŠPECIFICKÉ PRE JEDNOTLIVÉ KRAJINY

V tomto oddiele sa uvádza posúdenie závažných faktorov špecifických pre jednotlivé krajiny. K týmto faktorom patrí strednodobý makroekonomický výhľad, strednodobá rozpočtová pozícia (vrátane verejných investícií, pozri tabuľku 5), strednodobá dlhová pozícia, skutočnosť, či členský štát čelí makroekonomickým nerovnováham alebo nadmerným makroekonomickým nerovnováham, a akékoľvek ďalšie závažné faktory, na ktoré upozornili členské štáty.

Tabuľka 5: Verejné investície

% HDP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Belgicko	2,6	2,7	2,7	2,7	2,9	3,1
Bulharsko	3,3	3,3	2,6	3,0	3,8	3,0
Česko	4,4	4,8	4,7	4,6	4,7	4,3
Nemecko	2,4	2,7	2,6	2,6	2,7	2,9
Estónsko	5,0	5,7	5,6	5,2	5,0	4,8
Španielsko	2,2	2,6	2,7	2,8	2,9	2,9
Francúzsko	3,7	3,7	3,6	3,7	3,7	3,8
Taliansko	2,3	2,6	2,9	2,7	3,1	3,5
Lotyšsko	5,1	5,7	5,2	3,8	5,5	6,1
Maďarsko	6,3	6,5	6,3	5,3	5,3	5,1
Malta	3,8	4,2	3,8	3,3	3,8	3,1
Rakúsko	3,1	3,3	3,6	3,3	3,4	3,3
Poľsko	4,3	4,5	4,1	4,0	4,1	4,2
Slovinsko	3,8	4,1	4,7	5,2	6,1	5,0
Slovensko	3,6	3,4	3,1	3,3	4,9	4,1
Fínsko	4,4	4,8	4,2	4,1	4,5	4,4
<i>Pozn.: Členské štáty, ktoré sa v tejto správe neposudzujú.</i>						
<i>Dánsko</i>	3,2	3,6	3,4	3,1	3,3	3,2
<i>Írsko</i>	2,3	2,3	2,0	2,0	2,0	2,0
<i>Grécko</i>	2,5	3,1	3,6	3,5	3,9	4,6
<i>Chorvátsko</i>	4,3	5,5	4,7	3,8	4,7	4,6
<i>Cyprus</i>	2,5	2,8	2,7	2,6	3,0	2,8
<i>Litva</i>	3,1	4,4	3,1	3,0	3,6	3,6
<i>Luxembursko</i>	4,1	4,7	4,1	4,1	4,3	4,3
<i>Holandsko</i>	3,4	3,7	3,4	3,2	3,3	3,3
<i>Portugalsko</i>	1,8	2,3	2,6	2,5	3,1	3,2
<i>Švédsko</i>	4,9	5,0	4,8	4,9	4,9	4,8
<i>Rumunsko*</i>	3,5	4,6	4,2	4,2	5,2	4,4

(*) V postupe pri nadmernom deficite od roku 2020.

Zdroj: Eurostat a prognóza Komisie z jari 2023.

Kým oddiely špecifické pre jednotlivé krajiny obsahujú kľúčové informácie o strednodobej makroekonomickej pozícii, a to aj o príspevkoch k rastu, a o strednodobých rozpočtových a dlhových pozíciách, podrobnejšie informácie o makroekonomickom a fiškálnom výhlade možno nájsť v prognóze Komisie z jari 2023. Ďalšie informácie týkajúce sa rozpočtových opatrení, zámerov fiškálnej politiky²⁴ a analýzy udržateľnosti dlhovej služby, ktorým sa táto

²⁴ Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení (okrem dočasných núdzových

správa venuje v súvislosti s každým členským štátom, sú uvedené v odporúčaní Komisie na odporúčania Rady poskytujúce stanoviská k programom stability alebo ku konvergenčným programom na rok 2023 a v sprievodných tabuľkách týkajúcich sa fiškálnej štatistiky, ako aj v správach o jednotlivých krajinách za rok 2023.²⁵

4.2.1. BELGICKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 5,4 %, v roku 2021 narástla o 6,3 % a v roku 2022 o 3,2 %. Ekonomika podľa očakávaní porastie o 1,2 % v roku 2023 a o 1,4 % v roku 2024. Motorom rastu sú v roku 2023 hlavne súkromná spotreba a investície. Hospodárska činnosť v roku 2021 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol z 9 % v roku 2020 na 5,5 % HDP v roku 2021 a 3,9 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 sa zvýši na 5 % HDP a v roku 2024 na 4,7 % HDP. Verejné investície po zvýšení na 2,7 % HDP v roku 2020 ostali v rokoch 2021 a 2022 stabilné. Predpokladá sa, že v roku 2023 sa zvýšia na 2,9 % HDP.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 podporné, a to na úrovni – 2 % HDP. Podľa odporúčania Rady Belgicko naďalej podporovalo obnovu investíciami financovanými z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 0,2 % HDP (0,2 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky. Belgicko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 1,9 percentuálneho bodu. Významný expanzívny príspevok bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bol iba čiastočne spôsobený opatreniami fiškálnej politiky na riešenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie a nákladmi na poskytovanie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny. Belgicko teda dostatočne neobmedzilo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne (–1,1 % HDP). Očakáva sa, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení)

opatrení súvisiacich s krízou COVID-19), ale vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Záporné (kladné) znamienko ukazovateľa znamená expanzívnu (reštriktívnu) fiškálnu politiku.

²⁵ Analýza udržateľnosti dlhovej služby sa aktualizovala v porovnaní so správou o fiškálnej udržateľnosti za rok 2021 (*European Economy-Institutional Papers* č. 171) pri zohľadnení najnovšej prognózy Komisie.

Pozri oznámenie o hlavných prvkoch jarného balíka európskeho semestra 2023 [COM(2023) 600 final, 24. 5. 2023] a odporúčania Komisie na odporúčania Rady [COM(2023) 601 až 626]. Najnovšie posúdenie členských štátov zaznamenávajúcich nerovnováhy alebo nadmerné nerovnováhy, ktoré uskutočnila Komisia, sa uvádza v príslušných hĺbkových preskúmaniach [SWD(2023) 628 až 643]. Posúdenie rizík v oblasti udržateľnosti dlhovej služby vo všetkých členských štátoch, ktorými sa zaoberá táto správa, sa uvádza v prílohách k *analýze udržateľnosti dlhovej služby* v správach o jednotlivých krajinách [SWD(2023) 601 až 626].

bude v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,7 % HDP. To zahŕňa zníženie nákladov na cielené podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,1 % HDP. Vyšší rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov než strednodobý rast potenciálneho HDP teda nie je spôsobený cielenou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) je spôsobený aj trvalým zvyšovaním miezd vo verejnom sektore a sociálnych dávok (v dôsledku indexácie miezd vo verejnom sektore a sociálnych dávok), štrukturálne rastúcimi bežnými výdavkami vyplývajúcimi zo starnutia obyvateľstva, reformou zdaňovania energie v prípade zmlúv pre domácnosti a dočasným znížením príspevkov na sociálne zabezpečenie odvádzaných podnikmi v prvom polroku 2023. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov nie je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 0,3 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil z 97,6 % HDP na konci roka 2019 na 112 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 105,1 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 106 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 107,3 % HDP.

Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na vysoké riziká. Pomer dlhu k HDP by podľa desaťročných prognóz v základnom scenári mal neustále rásť na úroveň približne 126 % HDP v roku 2033. Trajektória vývoja dlhu v základnom scenári je citlivá na makroekonomické otrasy. Podľa stochastických prognóz, ktorými sa simuluje široká škála možných dočasných otrasov v oblasti makroekonomických premenných, je pravdepodobné, že pomer dlhu k HDP by mohol byť v roku 2027 vyšší než v roku 2022.

Existujú ďalšie faktory, ktoré sú závažné pre celkové posúdenie udržateľnosti dlhovej služby. Na jednej strane sa faktory zvyšujúce riziko týkajú nedávneho zvýšenia úrokových sadzieb, podielu krátkodobého dlhu, vysokých hrubých potrieb v oblasti financovania, veľkého podielu dlhu verejnej správy voči nerezidentom a nedostatku fiškálnej koordinácie medzi rôznymi úrovňami verejnej správy, pričom niekoľko federálnych samosprávnych celkov vykazuje osobitné zraniteľné miesta. Na druhej strane faktory zmiernujúce riziká zahŕňajú predĺženie splatnosti dlhu v posledných rokoch, čím sa umožňuje postupné prenesenie rastúcich úrokových sadzieb na dlhovom zaťažení po využití historicky nízkych nákladov na prijaté úvery a pôžičky na dlhé a pomerne stabilné zdroje financovania (s diverzifikovanou a širokou základňou investorov), a dlh verejnej správy úplne vyjadrený v eurách. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispejú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: Belgicko 9. mája 2023 predložilo ďalšie závažné faktory, ktoré zatiaľ neboli uvedené, konkrétne vládny projekt reformy daňového a dávkového systému zameranej na podporu zamestnanosti a hospodárskej činnosti, a tým aj posilnenie udržateľnosti verejných financií, dôchodkovú reformu (predpokladanú v pláne

obnovy a odolnosti) na zlepšenie finančnej udržateľnosti dôchodkového systému, rôzne iniciatívy na posilnenie účasti na trhu práce, vykonávanie preskúmania výdavkov a záväzok urýchliť verejné investície na zrýchlenie zelenej a digitálnej transformácie (a to aj prostredníctvom realizácie plánu obnovy a odolnosti).

4.2.2. BULHARSKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 4 %, v roku 2021 narástla o 7,6 % a v roku 2022 o 3,4 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 1,5 % a v roku 2024 o 2,4 %. Motorom rastu je v roku 2023 hlavne súkromná a verejná spotreba. Hospodárska činnosť sa v roku 2021 vrátila na ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií sa zvýšil z 3,8 % v roku 2020 na 3,9 % HDP v roku 2021 a v roku 2022 klesol na 2,8 %. Predpokladá sa, že v rokoch 2023 a 2024 bude na úrovni 4,8 % HDP. Pri tejto projekcii sa zohľadňuje návrh rozpočtu Bulharska na rok 2023 a strednodobá fiškálna stratégia, ktorá zahŕňa základný scenár s rozpočtovým plánom predpokladajúcim nezmenenú politiku, ktorý vychádza z opatrení uzákonených v predchádzajúcich rokoch, ako sú zvýšenie miezd a dôchodkov a zníženie niektorých daní. Tieto dokumenty ešte neschválil parlament. Verejné investície sa znížili z 3,3 % v roku 2020 na 2,6 % HDP v roku 2021 a potom sa zvýšili na 3 % v roku 2022, pričom v roku 2022 sú vyššie ako deficit verejných financií.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 podporné, a to na úrovni – 1,2 % HDP, ako to odporúčala Rada. V súlade s odporúčaním Rady Bulharsko naďalej podporovalo obnovu investíciami, ktoré sa majú financovať z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a z iných fondov EÚ. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 0,8 % HDP (0,9 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,5 percentuálneho bodu HDP. Bulharsko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,8 percentuálneho bodu. Tento expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný vplyv opatrení fiškálnej politiky na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho dosahu zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 0,9 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Bulharsko teda dostatočne kontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne (–3,1 % HDP). Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude podľa prognózy v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 1,9 % HDP. Expanzívny príspevok čistých primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov nie je spôsobený cielenou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najviac ohrozené nárastom cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov nie je v súlade s odporúčaním Rady. Predpokladá sa, že Bulharsko bude financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, a že pritom zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 1,9 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil z 20 % HDP na konci roka 2019 na 24,5 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 22,9 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 25 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 28,1 % HDP. Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na stredné riziká. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispievajú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: V analýze uvedenej v predchádzajúcich oddieloch sa už rozobrali kľúčové faktory, na ktoré upozornilo Bulharsko 11. mája 2023. Bulharské orgány informovali aj o tom, že v rámci prebiehajúceho pripomienkovania návrhu rozpočtu na rok 2023 sa najvýznamnejšie strany zastúpené v parlamente verejne zaviazali znížiť v roku 2023 deficit na 3 % HDP.

4.2.3. ČESKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 5,5 %, v roku 2021 narástla o 3,6 % a v roku 2022 o 2,5 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 0,2 % a v roku 2024 o 2,6 %. Motorom rastu sú v roku 2023 hlavne investície a čistý vývoz. Hospodárska činnosť v roku 2022 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol z 5,8 % v roku 2020 na 5,1 % HDP v roku 2021 a 3,6 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 3,6 % HDP a v roku 2024 na úrovni 3 % HDP. Verejné investície sa po zvýšení na 4,8 % HDP v roku 2020 znížili na 4,7 % HDP v roku 2021 a 4,6 % HDP v roku 2022. V roku 2023 sa predpokladá zvýšenie na 4,7 % HDP a prevýšenie deficitu verejných financií v rokoch 2022 a 2023.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 vo všeobecnosti neutrálne, a to na úrovni -0,1 % HDP, ako to odporúčala Rada. Podľa odporúčania Rady Česko naďalej podporovalo obnovu, a to aj investíciami financovanými z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 1,1 % HDP (1,1 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,3 percentuálneho bodu. Česko teda dostatočne kontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie reštriktívne (+1,4 % HDP). Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude podľa predpokladov v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 1,2 % HDP. To zahŕňa zníženie nákladov na cielené podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,1 % HDP. Zahnuté sú tu aj nižšie náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám

z Ukrajiny (o 0,1 % HDP). Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 1,6 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,5 percentuálneho bodu. Česko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa nepredpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil z 30 % HDP na konci roka 2019 na 37,7 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 44,1 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 42,9 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 43,1 % HDP. Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na stredné riziká. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispievajú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Posúdenie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe: V prípade Česka sa nezistili nerovnováhy. Zraniteľné miesta sa týkajú cenovej konkurencieschopnosti a cien obytných nehnuteľností, no zdá sa, že v budúcnosti budú obmedzené, keďže dlh domácností je obmedzený a očakáva sa, že inflácia sa spomalí výrazne rýchlejšie, než je priemer EÚ.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: V analýze uvedenej v predchádzajúcich oddieloch sa už rozobrali kľúčové faktory, na ktoré upozornilo Česko 9. mája 2023.

4.2.4. NEMECKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 3,7 %, v roku 2021 narástla o 2,6 % a v roku 2022 o 1,8 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 0,2 % a v roku 2024 o 1,4 %. Motorom rastu je v roku 2023 hlavne čistý vývoz. Hospodárska činnosť v roku 2022 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol zo 4,3 % v roku 2020 na 3,7 % HDP v roku 2021 a 2,6 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 2,3 % HDP a v roku 2024 na úrovni 1,2 % HDP. Verejné investície sa po zvýšení na 2,7 % HDP v roku 2020 znížili na 2,6 % HDP v rokoch 2021 a 2022. V roku 2023 sa predpokladá zvýšenie na 2,7 % HDP a prevýšenie deficitu verejných financií v roku 2023.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 podporné, a to na úrovni – 2,7 % HDP, ako to odporúčala Rada. Podľa odporúčania Rady Nemecko naďalej podporovalo obnovu investíciami financovanými z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 0,2 % HDP (0,3 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky. Nemecko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporúčila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 2,4 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný vplyv opatrení fiškálnej politiky na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu

zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 1,2 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Daňové úľavy v oblasti zdaňovania príjmov zároveň znížili príjmy verejnej správy a prispeli (0,1 % HDP) aj k rastu čistých primárnych bežných výdavkov. Významný expanzívny príspevok bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bol iba čiastočne spôsobený opatreniami na riešenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie a nákladmi na poskytovanie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny. Nemecko teda dostatočne nekontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie reštriktívne (+0,5 % HDP). Očakáva sa, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,3 % HDP. To zahŕňa zvýšenie nákladov na ciele podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,2 % HDP. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 0,2 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky. Nemecko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa predpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil z 59,6 % HDP na konci roka 2019 na 69,3 % HDP na konci roka 2021. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 66,3 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 65,2 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 64,1 % HDP. Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na stredné riziká. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispedia k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Posúdenie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe: Nemecko naďalej zaznamenáva nerovnováhy. Pretrvávajúci veľký prebytok bežného účtu, ktorý zároveň odzrkadľuje utlmené investície v porovnaní s úsporami a má cezhraničný význam, sa postupne znižoval, a to naposledy počas energetickej krízy. Očakáva sa však jeho výrazné zvýšenie.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: V analýze uvedenej v predchádzajúcich oddieloch sa už rozobrali kľúčové faktory, na ktoré upozornilo Nemecko 9. mája 2023. Nemecko takisto potvrdilo, že na základe súčasného trendu nižších cien energií môže byť deficit za rok 2023 nižší, ako sa plánovalo v programe stability.

4.2.5. ESTÓNSKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 0,6 %, v roku 2021 narástla o 8 % a v roku 2022 klesla o 1,3 %. Podľa očakávaní v roku 2023 ešte klesne o 0,4 % a v roku 2024 sa vráti k rastu o 3,1 %. V roku 2023 sa očakáva rast zásob a čistého vývozu. Hospodárska činnosť v roku 2021 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol z 5,5 % v roku 2020 na 2,4 % HDP v roku 2021 a 0,9 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 3,1 % HDP a v roku 2024 na úrovni 2,7 % HDP. Verejné investície sa po zvýšení na 5,7 % HDP v roku 2020 znížili na 5,6 % HDP v roku 2021 a 5,2 % HDP v roku 2022. V roku 2023 sa predpokladá ďalšie zníženie na 5 % HDP a zostanú vyššie ako deficit verejných financií v rokoch 2022 a 2023.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 reštriktívne, a to na úrovni 1,3 % HDP, čo bolo vzhľadom na vysokú infláciu primerané. V súlade s odporúčaním Rady Estónsko naďalej podporovalo obnovu investíciami financovanými z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 1,4 % HDP (1,6 % HDP v roku 2021). Pokles výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2022 zapríčinil rýchly a nepredvídaný nárast cien v stavebníctve. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,6 percentuálneho bodu. Estónsko si preto nezachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, čo nie je v súlade s odporúčaním Rady. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,8 percentuálneho bodu. Estónsko teda dostatočne obmedzilo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne (−0,8 % HDP). Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude podľa prognózy v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 1,2 % HDP. To zahŕňa zníženie nákladov na cielené podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,1 % HDP. Zahrnuté sú tu aj vyššie náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (o 0,1 % HDP). Expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov teda nie je spôsobený cielenou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) je spôsobený predovšetkým sociálnymi výdavkami, mzdami vo verejnom sektore a výdavkami na vzdelávanie a obranu. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov nie je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 1,8 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,3 percentuálneho bodu. Estónsko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa nepredpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil z 8,5 % HDP na konci roka 2019 na 18,5 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 18,4 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 19,5 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 21,3 % HDP. Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na nízke riziká. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispievajú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Posúdenie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe: V prípade Estónska sa nezistili nerovnováhy. V poslednom čase sa prehĺbili zraniteľné miesta týkajúce sa konkurencieschopnosti a vývoja cien nehnuteľností na bývanie, celkovo sa však v súčasnosti javia ustálené.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: V analýze uvedenej v predchádzajúcich oddieloch sa už rozobrali kľúčové faktory, na ktoré upozornilo Estónsko 5. mája 2023.

4.2.6. ŠPANIELSKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 11,3 %, v rokoch 2021 a 2022 narástla o 5,5 % ročne. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 1,9 % a v roku 2024 o 2,0 %. Motorom rastu je v roku 2023 hlavne čistý vývoz a v menšej miere súkromné investície. Predpokladá sa, že hospodárska činnosť sa v roku 2023 vráti na ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol z 10,1 % v roku 2020 na 6,9 % HDP v roku 2021 a 4,8 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 4,1 % HDP a v roku 2024 na úrovni 3,3 % HDP. Verejné investície sa po zvýšení na 2,6 % HDP v roku 2020 ďalej zvýšili na 2,7 % HDP v roku 2021 a 2,8 % HDP v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 dosiahnu úroveň 2,9 %.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 podporné, a to na úrovni – 2,5 % HDP. V súlade s odporúčaním Rady Španielsko naďalej podporovalo obnovu investíciami, ktoré sa majú financovať z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 1,1 % HDP (1,2 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP. Španielsko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 2,7 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný vplyv opatrení fiškálnej politiky na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 1,5 % HDP). K rastu čistých primárnych bežných výdavkov zároveň prispeli aj vyššie výdavky na medzispotrebu a sociálne transfery v naturáliách. Španielsko teda dostatočne neobmedzilo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 expanzívne (–0,3 % HDP). Očakáva sa, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude v roku 2023

predstavovať vo všeobecnosti neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,2 % HDP. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je v súlade s odporúčaním Rady. Predpokladaný všeobecne neutrálny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je dôsledkom zníženia čistých nákladov na podporné opatrenia (cieľené a necieľené) pre domácnosti a podniky v reakcii na zvyšovanie cien energie (o 1,0 % HDP). Hlavnými hnacími silami rastu primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) je zvýšenie sociálnych transferov spôsobené opätovným prepojením dôchodkov s minulou infláciou a vyššie výdavky na medzispotrebu. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 1,6 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu. Španielsko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa predpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil z 98,2 % HDP na konci roka 2019 na 120,4 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 113,2 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 110,6 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 109,1 % HDP.

Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na vysoké riziká. Pomer dlhu k HDP by podľa desaťročných prognóz v základnom scenári mal mierne klesnúť a potom sa znovu zvýšiť na úroveň približne 106 % HDP v roku 2033. Trajektória vývoja dlhu je citlivá na makroekonomické otrasy. Podľa stochastických prognóz, ktorými sa simuluje široká škála možných dočasných otrasov v oblasti makroekonomických premenných, je pravdepodobné, že pomer dlhu k HDP by mohol byť v roku 2027 vyšší než v roku 2022.

Existujú ďalšie faktory, ktoré sú závažné pre celkové posúdenie udržateľnosti dlhovej služby. Na jednej strane sa faktory zvyšujúce riziko týkajú nedávneho zvýšenia úrokových sadzieb a zvýšenej úrovne zahraničného a súkromného dlhu, čo môže prehĺbiť nepriaznivý vplyv sprísnenia finančných podmienok na finančnú situáciu domácností a podnikov. Na druhej strane faktory zmiernujúce riziká zahŕňajú predĺženie splatnosti dlhu v posledných rokoch, čím sa umožňuje postupné prenesenie rastúcich úrokových sadzieb na dlhovom zaťažení po využití historicky nízkych nákladov na prijaté úvery a pôžičky na dlhé a pomerne stabilné zdroje financovania s dobre diverzifikovanou a širokou základňou investorov, a menovú denomináciu dlhu. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispievajú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Posúdenie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe: Španielsko naďalej zaznamenáva nerovnováhy. Zraniteľné miesta spojené s vysokým súkromným, verejným a zahraničným dlhom, ktoré majú cezhraničný význam, sú menej výrazné, no stále existujú.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: Španielsko 9. mája 2023 uviedlo ďalšie závažné faktory, ktoré zatiaľ neboli uvedené, konkrétne štrukturálnu transformáciu španielskeho hospodárstva, ktorá prináša výsledky v podobe udržateľných zlepšení v oblastiach: mier zamestnanosti (registrácia do systému sociálneho zabezpečenia je na historickom maxime), čistej medzinárodnej investičnej pozície (a vonkajšieho sektora ako takého s prebytkom

bežného účtu už desiaty rok po sebe) a verejných financií (so značným zvýšením verejných príjmov vyplývajúcim z dôležitých zmien správania hospodárskych subjektov a prijatých opatrení).

4.2.7. FRANCÚZSKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 7,8 %, v roku 2021 narástla o 6,8 % a v roku 2022 o 2,6 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 0,7 % a v roku 2024 o 1,4 %. Motorom rastu sú v roku 2023 hlavne investície a verejná spotreba. Hospodárska činnosť v roku 2022 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol z 9 % v roku 2020 na 6,5 % HDP v roku 2021 a 4,7 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 4,7 % HDP a v roku 2024 na úrovni 4,3 % HDP. Verejné investície sa po udržaní na úrovni 3,7 % HDP v roku 2020 znížili na 3,6 % HDP v roku 2021 a v roku 2022 sa vrátili späť na úroveň 3,7 % HDP. Podľa predpokladov zostanú v roku 2023 stabilné.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 podporné, a to na úrovni – 2,0 % HDP. Podľa odporúčania Rady Francúzsko naďalej podporovalo obnovu investíciami financovanými z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 0,6 % HDP (0,7 % HDP v roku 2021). Marginálne zníženie výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2022 bolo spôsobené prednostným vykonávaním plánu počas prvých dvoch rokov jeho realizácie. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP. Francúzsko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 1,7 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný vplyv opatrení fiškálnej politiky na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 0,8 % HDP). K rastu čistých primárnych bežných výdavkov zároveň prispela (0,4 % HDP) aj indexácia dôchodkov, sociálnych dávok a miezd vo verejnom sektore. Francúzsko teda dostatočne neobmedzilo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie reštriktívne (+0,5 % HDP). Očakáva sa, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,6 % HDP. To zahŕňa zvýšenie nákladov na ciele podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,1 % HDP. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2023 predstavovali 0,4 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov poskytnú neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky. Francúzsko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom chce zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil z 97,4 % HDP na konci roka 2019 na 114,6 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 111,6 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 109,6 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 109,5 % HDP.

Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na vysoké riziká. Pomer dlhu k HDP by sa mal podľa desaťročných prognóz v základnom scenári počas nasledujúcich 10 rokov zvýšiť na úroveň približne 125,6 % HDP v roku 2033. Trajektória vývoja dlhu je citlivá na makroekonomické otrasy. Podľa stochastických prognóz, ktorými sa simuluje široká škála možných dočasných otrasov v oblasti makroekonomických premenných, je pravdepodobné, že pomer dlhu k HDP by mohol byť v roku 2027 vyšší než v roku 2022.

Existujú ďalšie faktory, ktoré sú závažné pre celkové posúdenie udržateľnosti dlhovej služby. Na jednej strane sa faktory zvyšujúce riziko týkajú nedávneho zvýšenia úrokových sadzieb, očakávaného zvýšenia hrubých potrieb v oblasti financovania v strednodobom horizonte a rizík podmienených záväzkov vyplývajúcich zo súkromného sektora, a to aj prostredníctvom možnej realizácie štátnych záruk poskytnutých podnikom a samostatne zárobkovo činných osobám počas krízy spôsobenej pandémiou ochorenia COVID-19. Na druhej strane faktory zmiernujúce riziká zahŕňajú predĺženie splatnosti dlhu v posledných rokoch, čím sa umožňuje postupné prenesenie rastúcich úrokových sadzieb na dlhovom zaťažení po využití historicky nízkych nákladov na prijaté úvery a pôžičky na dlhé a pomerne stabilné zdroje financovania (s diverzifikovanou a širokou základňou investorov). Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispejú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Posúdenie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe: Francúzsko naďalej zaznamenáva nerovnováhy. Stále sú prítomné zraniteľné miesta súvisiace s vysokým verejným dlhom, konkurencieschopnosťou a nízkym rastom produktivity, ktoré majú aj cezhraničný význam, i keď vidno určité známky zlepšenia.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: Francúzsko 9. mája 2023 uviedlo ďalšie závažné faktory, ktoré zatiaľ neboli uvedené, konkrétne investičné úsilie prebiehajúce od roku 2021 na podporu zelenej a digitálnej transformácie, ktoré dopĺňa granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj zníženie výrobných daní na posilnenie konkurencieschopnosti podnikov.

4.2.8. TALIANSKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 9 %, v roku 2021 narástla o 7 % a v roku 2022 o 3,7 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 1,2 % a v roku 2024 o 1,1 %. Motorom rastu sú v roku 2023 hlavne investície a čistý vývoz. Hospodárska činnosť v roku 2022 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol z 9,7 % v roku 2020 na 9 % HDP v roku 2021 a 8 % v roku 2022. V úrovniach z rokov 2021 a 2022 sa odzrkadľuje vplyv nového štatistického spracovania niektorých daňových úľav na obnovu nehnuteľností, ktoré sa v súčasnosti vykazujú ako kapitálové transfery a zväčša vznikli v rokoch 2021 – 2022, pričom tento vplyv vedie k zvyšovaniu deficitu. Predpokladá sa, že deficit verejných financií bude v roku 2023 na úrovni 4,5 % HDP a v roku 2024 na úrovni

3,7 % HDP. Verejné investície sa po zvýšení na 2,6 % HDP v roku 2020 ďalej zvýšili na 2,9 % HDP v roku 2021 a potom klesli na 2,7 % HDP v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 dosiahnu 3,1 % HDP.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 podporné, a to na úrovni – 3,2 % HDP. Podľa odporúčania Rady Taliansko naďalej podporovalo obnovu investíciami financovanými z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 0,9 % HDP (0,4 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky. Taliansko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 2,4 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný vplyv opatrení fiškálnej politiky na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 2,2 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Taliansko teda dostatočne kontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie reštriktívne (+2,6 % HDP). Očakáva sa, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,9 % HDP. Predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je teda v súlade s odporúčaním Rady. Plánovaný reštriktívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je v podstate spôsobený zníženými nákladmi (o 1,5 percentuálneho bodu HDP) na podporné opatrenia (cielené a necielené) pre domácnosti a podniky v reakcii na zvyšovanie cien energie. Hlavnými hnacími silami rastu primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) je zvýšenie výdavkov na dôchodky v dôsledku indexácie o infláciu v predchádzajúcom roku a ďalšie zníženia daňovo-odvodového zaťaženia pracovníkov s nízkymi a strednými príjmami, ktoré boli nedávno prijaté. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 1,4 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu. Taliansko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa predpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil zo 134,1 % HDP na konci roka 2019 na 154,9 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 144,4 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 140,4 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 140,3 % HDP.

Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na vysoké riziká. Pomer dlhu k HDP sa podľa desaťročných prognóz v základnom scenári postupne zvýši až na úroveň približne 156,5 % HDP v roku 2033. Trajektória vývoja dlhu je citlivá na makroekonomické otrasy. Podľa stochastických prognóz, ktorými sa simuluje široká škála možných dočasných otrasov v oblasti makroekonomických premenných, je vysoko pravdepodobné, že pomer dlhu k HDP by mohol byť v roku 2027 vyšší než v roku 2022.

Existujú ďalšie faktory, ktoré sú závažné pre celkové posúdenie udržateľnosti dlhovej služby. Na jednej strane sa faktory zvyšujúce riziko týkajú nedávneho zvýšenia úrokových sadzieb, podielu krátkodobého dlhu verejnej správy a rizík podmienených záväzkov vyplývajúcich zo súkromného sektora, a to aj prostredníctvom možnej realizácie štátnych záruk súvisiacich s krízou spôsobenou pandémiou ochorenia COVID-19. Na druhej strane faktory zmiernujúce riziká zahŕňajú predĺženie splatnosti dlhu v posledných rokoch, čím sa umožňuje postupné prenesenie rastúcich úrokových sadzieb na dlhovom zaťažení po využití historicky nízkych nákladov na prijaté úvery a pôžičky na dlhé a pomerne stabilné zdroje financovania (s diverzifikovanou a širokou základňou investorov), a kladnú čistú medzinárodnú investičnú pozíciu. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispievajú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Posúdenie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe: Taliansko naďalej zaznamenáva nadmerné nerovnováhy. Aj keď došlo k určitým zlepšeniam, naďalej existujú zraniteľné miesta týkajúce sa vysokého verejného dlhu a slabého rastu produktivity v kontexte nestability trhu práce a určitých nedostatkov na finančných trhoch, ktoré majú cezhraničný význam.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: V analýze uvedenej v predchádzajúcich oddieloch sa už rozobrali kľúčové faktory, na ktoré upozornilo Taliansko 11. mája 2023.

4.2.9. LOTYŠSKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 2,3 %, v roku 2021 narástla o 4,3 % a v roku 2022 o 2,8 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 1,4 % a v roku 2024 o 2,8 %. Motorom rastu sú v roku 2023 hlavne súkromná spotreba a čistý vývoz. Hospodárska činnosť v roku 2021 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií sa po zvýšení zo 4,4 % v roku 2020 na 7,1 % HDP v roku 2021 znížil na 4,4 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 3,8 % HDP a v roku 2024 na úrovni 2,7 % HDP. Verejné investície sa po zvýšení na 5,7 % HDP v roku 2020 znížili na 5,2 % HDP v roku 2021 a 3,8 % HDP v roku 2022. V roku 2023 sa predpokladá zvýšenie na 5,5 % HDP a prevýšenie deficitu verejných financií.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 neutrálne, čo bolo vzhľadom na vysokú infláciu primerané. V súlade s odporúčaním Rady Lotyšsko naďalej podporovalo obnovu investíciami financovanými z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 1,1 % HDP (1,3 % HDP v roku 2021). V dôsledku kapacitných obmedzení a zvýšenia cien v stavebníctve sa niektoré investície financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2022 oneskorili, čo viedlo k malému poklesu výdavkov. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 1,2 percentuálneho bodu. Lotyšsko teda nezachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, čo nie je v súlade s odporúčaním Rady. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,3 percentuálneho

bodu. Lotyšsko teda udržalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov pod kontrolou.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne ($-0,9\%$ HDP), Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude podľa prognózy v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni $0,5\%$ HDP. To zahŕňa znížené náklady na cielené podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najviac ohrozené nárastom cien energie, o $0,4\%$ HDP. Zahrnuté sú tu aj vyššie náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (o $0,1\%$ HDP). Expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov teda nie je spôsobený cielenou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) je spôsobený výdavkovými opatreniami zahrnutými v rozpočtovom balíku na rok 2023, ako je zvýšenie miezd administratívnych a zdravotníckych pracovníkov, dodatočné bežné výdavky na financovanie onkológie, vedy a výskumu a iné diskrečné bežné výdavky pre vnútroštátnu správu, ako aj vyššie výdavky na dôchodky a sociálne príspevky. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov nie je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať $2,2\%$ HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške $1,0$ percentuálneho bodu. Lotyšsko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa predpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil z $36,5\%$ HDP na konci roka 2019 na $42,0\%$ HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň $40,8\%$ HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň $39,8\%$ HDP a na konci roka 2024 úroveň $40,5\%$ HDP. Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na nízke riziká. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispedia k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Posúdenie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe: V prípade Lotyšska sa nezistili nerovnováhy. Zraniteľné miesta týkajúce sa externých prijatých úverov a bývania sú naďalej mierne; riziká pre konkurencieschopnosť sú relevantné, ale celkovo sa zdá, že v blízkej budúcnosti budú pod kontrolou.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: V analýze uvedenej v predchádzajúcich oddieloch sa už rozobrali kľúčové faktory, na ktoré upozornilo Lotyšsko 8. mája 2023.

4.2.10. MAĎARSKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 4,5 %, v roku 2021 narástla o 7,2 % a v roku 2022 o 4,6 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 0,5 % a v roku 2024 o 2,8 %. Motorom rastu je v roku 2023 hlavne čistý vývoz. Hospodárska činnosť v roku 2021 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol zo 7,5 % v roku 2020 na 7,1 % HDP v roku 2021 a 6,2 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 4 % HDP a v roku 2024 na úrovni 4,4 % HDP. Verejné investície sa po zvýšení na 6,5 % HDP v roku 2020 znížili na 6,3 % HDP v roku 2021 a 5,3 % HDP v roku 2022. V roku 2023 sa takisto predpokladá úroveň 5,3 % HDP, čiže vyššia ako deficit verejných financií.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 podporné, a to na úrovni – 0,4 % HDP, ako to odporúčala Rada. V súlade s odporúčaním Rady Maďarsko naďalej podporovalo obnovu investíciami, ktoré sa majú financovať z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 1,5 % HDP (2,1 % HDP v roku 2021). Zníženie výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2022 bolo spôsobené nižším čerpaním prostriedkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,2 percentuálneho bodu. Maďarsko teda nezachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, čo nie je v súlade s odporúčaním Rady. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,6 percentuálneho bodu. Maďarsko teda dostatočne kontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie reštriktívne (+4,2 % HDP). Očakáva sa, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 2,2 % HDP. Predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je teda v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 2,3 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,6 percentuálneho bodu. Maďarsko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, hoci sa nepredpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil zo 65,3 % HDP na konci roka 2019 na 79,3 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 73,3 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 70,7 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 71,1 % HDP.

Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na vysoké riziká. Pomer dlhu k HDP by sa mal podľa desaťročných prognóz v základnom scenári počas nasledujúcich piatich rokov celkovo stabilizovať. Od roku 2027 by sa však pomer dlhu k HDP začal zvyšovať až na 72,5 % HDP v roku 2033. Podľa stochastických prognóz, ktorými

sa simuluje široká škála možných dočasných otrasov v oblasti makroekonomických premenných, je vysoko pravdepodobné, že pomer dlhu k HDP by mohol byť v roku 2027 vyšší než v roku 2022.

Existujú ďalšie faktory, ktoré sú závažné pre celkové posúdenie udržateľnosti dlhovej služby. Na jednej strane sa faktory zvyšujúce riziko týkajú nedávneho zvýšenia úrokových sadzieb, zápornej čistej medzinárodnej investičnej pozície Maďarska, stúpajúceho podielu krátkodobého a zahraničného dlhu a rizík podmienených záväzkov vyplývajúcich zo súkromného sektora, a to aj prostredníctvom možnej realizácie štátnych záruk súvisiacich s krízou spôsobenou pandémiou ochorenia COVID-19. Na druhej strane faktory zmierňujúce riziká zahŕňajú predĺženie splatnosti dlhu v posledných rokoch a relatívne stabilné finančné zdroje. Okrem toho môžu mať v nadchádzajúcich rokoch ďalší pozitívny vplyv na rast HDP opatrenia v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím sa prispeje k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Posúdenie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe: Maďarsko zaznamenáva nerovnováhy. Došlo k nárastu zraniteľnosti v súvislosti s veľmi silnými cenovými tlakmi a potrebami vonkajšieho a vládneho financovania, pričom táto zraniteľnosť je významná.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: Maďarsko 9. mája 2023 uviedlo ďalšie závažné faktory, ktoré zatiaľ neboli uvedené, konkrétne to, že Maďarsko zaznamenáva zvýšené rizikové prirážky na kapitálových trhoch, keďže nie je isté, kedy splní potrebné podmienky na to, aby získalo úplný prístup k fondom EÚ.

4.2.11. MALTA

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 8,6 %, v roku 2021 narástla o 11,8 % a v roku 2022 o 6,9 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 3,9 % a v roku 2024 o 4,1 %. Motorom rastu sú v roku 2022 hlavne čistý vývoz a súkromná spotreba. Hospodárska činnosť v roku 2021 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol z 9,7 % v roku 2020 na 7,8 % HDP v roku 2021 a 5,8 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 5,1 % HDP a v roku 2024 na úrovni 4,5 % HDP. Verejné investície sa po zvýšení na 4,2 % HDP v roku 2020 znížili na 3,8 % HDP v roku 2021 a 3,3 % HDP v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 budú na úrovni 3,8 % HDP.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 vo všeobecnosti neutrálne, a to na úrovni -0,2 % HDP, ako to odporúčala Rada. V súlade s odporúčaním Rady Malta naďalej podporovala obnovu investíciami, ktoré sa majú financovať z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 0,9 % HDP (1,1 % HDP v roku 2021). Zníženie výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2022 bolo spôsobené nižším čerpaním iných fondov EÚ. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,2 percentuálneho bodu. Malta teda nezachovala investície financované z vnútroštátnych zdrojov, čo nebolo v súlade s odporúčaním Rady. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,9 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný

vplyv opatrení fiškálnej politiky na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 1,9 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Malta teda dostatočne kontrolovala rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie reštriktívne (+0,4 % HDP). Očakáva sa, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,8 % HDP. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2023 predstavujú 1,6 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavujú reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,3 percentuálneho bodu. Malta teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa však nepredpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil zo 40,3 % HDP na konci roka 2019 na 52,9 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 53,4 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 54,8 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 56,1 % HDP. Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na stredné riziká. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispievajú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: Malta 5. mája 2023 uviedla ďalšie závažné faktory, ktoré zatiaľ neboli uvedené, konkrétne náklady, ktoré vznikli v roku 2022 a týkali sa reštrukturalizácie národnej leteckej spoločnosti a predčasného odchodu jej zamestnancov do dôchodku.

4.2.12. RAKÚSKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 6,5 %, v roku 2021 narástla o 4,6 % a v roku 2022 o 5 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 0,4 % a v roku 2024 o 1,6 %. Motorom rastu je v roku 2023 hlavne súkromná spotreba. Hospodárska činnosť v roku 2022 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol z 8 % v roku 2020 na 5,8 % HDP v roku 2021 a 3,2 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 2,4 % HDP a v roku 2024 na úrovni 1,3 % HDP. Verejné investície sa po zvýšení na 3,3 % HDP v roku 2020 ďalej zvýšili na 3,6 % HDP v roku 2021 a potom klesli na 3,3 % HDP v roku 2022. V roku 2023 sa predpokladá úroveň 3,4 % a prevýšenie deficitu verejných financií v rokoch 2022 a 2023.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 podporné, a to na úrovni – 2,8 % HDP, ako to odporúčala Rada. Podľa odporúčania Rady Rakúsko takisto naďalej podporovalo obnovu investíciami financovanými z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 0,2 % HDP (0,2 % HDP v roku 2021).

Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP. Rakúsko teda nezachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, čo nie je v súlade s odporúčaním Rady. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 1,8 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný vplyv opatrení na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 1,5 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,2 % HDP). Rakúsko teda dostatočne kontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie reštriktívne (+1,0 % HDP). Očakáva sa, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,3 percentuálneho bodu. To zahŕňa zvýšenie nákladov na ciele podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,2 % HDP. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 0,3 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu. Rakúsko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa predpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil zo 70,6 % HDP na konci roka 2019 na 82,9 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 78,4 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 75,4 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 72,7 % HDP. Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na nízke riziká. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispievajú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: V analýze uvedenej v predchádzajúcich oddieloch sa už rozobrali kľúčové faktory, na ktoré upozornilo Rakúsko 8. mája 2023.

4.2.13. POESKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomia po tom, ako v roku 2020 klesla o 2 %, v roku 2021 narástla o 6,9 % a v roku 2022 o 5,1 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 0,7 % a v roku 2024 o 2,7 %. Motorom rastu sú v roku 2023 hlavne čistý vývoz a investície. Hospodárska činnosť v roku 2021 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií sa znížil zo 6,9 % v roku 2020 na 1,8 % HDP v roku 2021 a potom sa zvýšil na 3,7 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 5 % HDP a v roku 2024 na úrovni 3,7 % HDP. Verejné investície sa po zvýšení na 4,5 % HDP v roku 2020 znížili na 4,1 % HDP v roku 2021

a 4 % HDP v roku 2022. V roku 2023 sa predpokladá zvýšenie na 4,1 % HDP a prevýšenie deficitu verejných financií v rokoch 2021 a 2022, nie však v roku 2023.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 podporné, a to na úrovni – 3,0 % HDP, ako to odporúčala Rada. V súlade s odporúčaním Rady Poľsko naďalej podporovalo obnovu investíciami financovanými z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 1,0 % HDP (1,3 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP. Poľsko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 2,3 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný vplyv opatrení na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 1,9 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,5 % HDP). Poľsko teda dostatočne kontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne (–0,8 % HDP). Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude podľa prognózy v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,8 % HDP. To zahŕňa zvýšenie nákladov na cielené podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,1 % HDP. Zahrnuté sú tu aj nižšie náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (o 0,2 % HDP). Expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov teda nie je spôsobený cielenou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je spôsobený necielenými energetickými opatreniami, vyššími výdavkami na obranu a zdravotníctvo, ako aj sústavným zvyšovaním miezd vo verejnom sektore a sociálnych dávok. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov nie je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 1,8 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,2 percentuálneho bodu. Poľsko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa nepredpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil zo 45,7 % HDP na konci roka 2019 na 57,2 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 49,1 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 50,5 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 53 % HDP. Celkovo sa v analýze udržiateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na stredné riziká. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispievajú k zmierneniu výziev v oblasti udržiateľnosti dlhovej služby.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: Poľsko 9. mája 2023 uviedlo ďalšie závažné faktory, ktoré zatiaľ neboli uvedené, konkrétne značné zvýšenie výdavkov zameraných na modernizáciu ozbrojených síl v dôsledku vojny na Ukrajine a výdavkov na investície do miestnych samospráv. Zákonom z 11. marca 2022 o obrane vlasti sa zvýšili výdavky na národnú obranu z plánovaných 2,2 % HDP v roku 2022 na 3 % HDP v roku 2023. V dôsledku zvýšenia výdavkov na obranu a výdavkov na investície do miestnych samospráv (približne o 21 % medziročne v nominálnom vyjadrení) sa v roku 2022 zrýchlila dynamika verejných investícií (o 14,3 % medziročne v nominálnom vyjadrení) a vo vzťahu k HDP dosiahla úroveň 4,0 %. V roku 2023 sa očakáva ďalšie zvyšovanie približne na úroveň 4,2 % HDP.

4.2.14. SLOVINSKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 4,3 %, v roku 2021 narástla o 8,2 % a v roku 2022 o 5,4 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 1,2 % a v roku 2024 o 2,2 %. Motorom rastu je v roku 2023 hlavne domáci dopyt. Hospodárska činnosť v roku 2021 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol zo 7,7 % v roku 2020 na 4,6 % HDP v roku 2021 a 3 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 3,7 % HDP a v roku 2024 na úrovni 2,9 % HDP. Verejné investície sa po zvýšení na 4,1 % HDP v roku 2020 ďalej zvýšili na 4,7 % HDP v roku 2021 a 5,2 % HDP v roku 2022. V roku 2023 sa predpokladá ďalší rast až na úroveň 6,1 % HDP a prevýšenie deficitu verejných financií za tri po sebe idúce roky od roku 2021.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 podporné, a to na úrovni –1,2 % HDP, ako to odporúčala Rada. V súlade s odporúčaním Rady Slovinsko naďalej podporovalo obnovu investíciami, ktoré sa majú financovať z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 0,7 % HDP (0,8 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,7 percentuálneho bodu HDP. Slovinsko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,4 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný vplyv opatrení fiškálnej politiky na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 1,0 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Slovinsko teda dostatočne kontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne (–1,2 % HDP). Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude podľa prognózy v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,3 % HDP. Dôjde k tomu napriek zníženiu nákladov na cielené podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,5 % HDP. Expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov teda nie je spôsobený cielenou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových

opatrení) je spôsobený vyššími dotáciami a zvýšením mzdových nákladov vo verejnom sektore. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov nie je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2023 predstavovali 1,6 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu. Slovinsko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa predpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil zo 65,4 % HDP na konci roka 2019 na 79,6 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 69,9 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 69,1 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 66,6 % HDP. Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na stredné riziká. Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispejú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: Slovinsko 8. mája 2023 uviedlo ďalšie závažné faktory, ktoré zatiaľ neboli uvedené, konkrétne zákonné zosúladenie dôchodkov a sociálnych transferov v roku 2023 s rastom miezd a infláciou v roku 2022.

4.2.15. SLOVENSKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 3,3 %, v roku 2021 narástla o 4,9 % a v roku 2022 o 1,7 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 1,7 % a v roku 2024 o 2,1 %. Motorom rastu sú v roku 2023 hlavne investície a verejná spotreba. Hospodárska činnosť v roku 2021 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií sa znížil z 5,4 % HDP v rokoch 2020 a 2021 na 2 % HDP v roku 2022. Predpokladá sa, že v roku 2023 bude na úrovni 6,1 % HDP a v roku 2024 na úrovni 4,8 % HDP. Verejné investície sa po znížení na 3,4 % HDP v roku 2020 a 3,1 % v roku 2021 zvýšili v roku 2022 na 3,3 % HDP. V roku 2023 sa predpokladá ďalšie zvýšenie na 4,9 % HDP a prevýšenie deficitu verejných financií v roku 2022, ale nie v roku 2023.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 reštriktívne, a to na úrovni 1,3 % HDP, čo bolo vzhľadom na vysokú infláciu primerané. V súlade s odporúčaním Rady Slovensko naďalej podporovalo obnovu investíciami, ktoré sa majú financovať z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 1,2 % HDP (1,3 % HDP v roku 2021). Zníženie výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2022 bolo spôsobené nízkym čerpaním štrukturálnych fondov EÚ a odkladmi realizácie výdavkov z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP. Slovensko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako doporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej

politiky na úrovni 1,3 percentuálneho bodu. Slovensko teda dostatočne kontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne (–6,2 % HDP). Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude podľa prognózy v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 4,4 % HDP. To zahŕňa znížené náklady na cielené podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najviac ohrozené nárastom cien energie, o 0,2 % HDP. Zahnuté sú tu aj nižšie náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (o 0,1 % HDP). Expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov teda nie je spôsobený cielenou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) je spôsobený necielenými energetickými opatreniami, trvalým zvyšovaním miezd zdravotníckych pracovníkov a znížením sadzieb DPH v odvetviach potravinárstva a voľnočasových aktivít. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov nie je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 2,8 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu. Slovensko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa predpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil zo 48 % HDP na konci roka 2019 na 61 % HDP na konci roka 2021. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 57,8 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 58,3 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 58,7 % HDP.

Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na vysoké riziká. Pomer dlhu k HDP by sa mal podľa desaťročných prognóz v základnom scenári počas nasledujúcich rokov neustále zvyšovať až na úroveň 84,7 % HDP v roku 2033. Podľa stochastických prognóz, ktorými sa simuluje široká škála možných dočasných otrasov v oblasti makroekonomických premenných, je pravdepodobné, že pomer dlhu k HDP by mohol byť v roku 2027 vyšší než v roku 2022.

Existujú ďalšie faktory, ktoré sú závažné pre celkové posúdenie udržateľnosti dlhovej služby. Na jednej strane sa faktory zvyšujúce riziko týkajú nedávneho zvýšenia úrokových sadzieb, zápornej čistej medzinárodnej investičnej pozície Slovenska, podielu krátkodobého dlhu verejnej správy voči nerezidentom a rizík podmienených záväzkov vyplývajúcich zo súkromného sektora, a to aj prostredníctvom možnej realizácie štátnych záruk súvisiacich s krízou spôsobenou pandémiou ochorenia COVID-19. Na druhej strane faktory zmierňujúce riziká zahŕňajú predĺženie splatnosti dlhu v posledných rokoch, čím sa umožňuje postupné prenesenie rastúcich úrokových sadzieb na dlhovom zaťažení po využití historicky nízkych nákladov na prijaté úvery a pôžičky na dlhé a pomerne stabilné zdroje financovania (s diverzifikovanou a širokou základňou investorov). Navyše rast DPH môžu v nadchádzajúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja

NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispejú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Posúdenie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe: V prípade Slovenska sa nezistili nerovnováhy. Zvyšuje sa zraniteľnosť v súvislosti s konkurencieschopnosťou, bývaním, dlhom domácností a saldom zahraničného obchodu, ale celkovo sa zdá, že v blízkej budúcnosti bude miera tejto zraniteľnosti pod kontrolou, a podľa očakávaní by sa mala zmierňovať súbežne s normalizáciou hospodárskych podmienok.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: V analýze uvedenej v predchádzajúcich oddieloch sa už rozobrali kľúčové faktory, na ktoré upozornilo Slovensko 9. mája 2023.

4.2.16. FÍNSKO

Strednodobá makroekonomická pozícia: Ekonomika po tom, ako v roku 2020 klesla o 2,4 %, v roku 2021 narástla o 3 % a v roku 2022 o 2,1 %. Podľa očakávaní v roku 2023 porastie o 0,2 % a v roku 2024 o 1,4 %. Motorom rastu sú v roku 2023 hlavne čistý vývoz a verejná spotreba. Hospodárska činnosť v roku 2021 presiahla ročnú úroveň z roku 2019.

Strednodobá rozpočtová pozícia vrátane investícií: Deficit verejných financií klesol z 5,6 % v roku 2020 na 2,8 % HDP v roku 2021 a 0,9 % v roku 2022. Predpokladá sa, že v rokoch 2023 a 2024 bude na úrovni 2,6 %. Verejné investície sa po zvýšení na 4,8 % HDP v roku 2020 znížili na 4,2 % HDP v roku 2021 a 4,1 % HDP v roku 2022. V roku 2023 sa predpokladá rast na úroveň 4,5 % HDP a prevýšenie deficitu verejných financií za tri po sebe idúce roky od roku 2021.

Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2022 vo všeobecnosti neutrálne, a to na úrovni -0,1 % HDP, ako to odporúčala Rada. V súlade s odporúčaním Rady Fínsko naďalej podporovalo obnovu investíciami, ktoré sa majú financovať z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 0,3 % HDP (0,2 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,0 percentuálneho bodu. Fínsko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval vo všeobecnosti neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu. Fínsko teda dostatočne kontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne (-1,0 % HDP). Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude podľa predpokladov v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,6 % HDP. To zahŕňa vo všeobecnosti stabilné náklady na ciele podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie. Zahrnuté sú tu aj vyššie náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (o 0,2 % HDP). Expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je teda len čiastočne spôsobený cieľovou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) je spôsobený aj indexáciou

sociálnych dávok, financovaním poskytovaným ústrednou štátnou správou miestnym orgánom, ako aj dodatočnými výdavkami na obranu a investíciami súvisiacimi s výskumom a vývojom. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov nie je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2023 predstavovali 0,4 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,4 percentuálneho bodu. Fínsko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, pričom sa predpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Strednodobá dlhová pozícia: Dlh verejnej správy sa zvýšil zo 64,9 % HDP na konci roka 2019 na 74,7 % HDP na konci roka 2020. Na konci roka 2022 dosiahol úroveň 73 % HDP, pričom na konci roka 2023 sa predpokladá úroveň 73,9 % HDP a na konci roka 2024 úroveň 76,2 % HDP. Celkovo sa v analýze udržateľnosti dlhovej služby poukazuje v strednodobom horizonte na stredné riziká. Navyše rast DPH môžu v nadväzujúcich rokoch ďalej pozitívne ovplyvňovať štrukturálne reformy v rámci nástroja NextGenerationEU/Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ak budú plne realizované, čím prispievajú k zmierneniu výziev v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát: Fínsko 9. mája 2023 uviedlo ďalšie závažné faktory, ktoré zatiaľ neboli uvedené, konkrétne skutočnosť, že v dôsledku parlamentných volieb, ktoré sa vo Fínsku konali 2. apríla 2023, bol 23. marca 2023 predložený program stability bez zmeny politiky. Svoj cieľ v oblasti verejných financií predstaví nová fínska vláda v programe stability, ktorý predloží na jeseň spolu s návrhom rozpočtového plánu v rámci štátneho fiškálneho plánu.

5. ZÁVERY

Referenčnú hodnotu deficitu presiahlo v roku 2022 alebo v roku 2023 plánuje presiahnuť 15 členských štátov EÚ: Belgicko, Bulharsko, Česko, Nemecko, Estónsko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Rakúsko, Poľsko, Slovinsko a Slovensko.

V Rakúsku je pomer deficitu v roku 2022 a plánovaný pomer deficitu v roku 2023 mierne nad úrovňou 3 % HDP. V prípade zostávajúcich 14 členských štátov, ktorými sa zaoberá táto správa a ktoré v roku 2022 presiahli referenčnú hodnotu deficitu stanovenú v zmluve alebo ju plánujú presiahnuť v roku 2023, deficit bol alebo sa plánuje výrazne nad úrovňou 3 % HDP.

Vo všetkých 15 členských štátoch sa presiahnutie referenčnej hodnoty stanovenej v zmluve považuje za výnimočné, ako je vymedzené v zmluve. V prípade Belgicka, Bulharska, Španielska, Francúzska, Talianska, Maďarska, Malty, Poľska a Slovenska sa však neočakáva, že presiahnutie referenčnej hodnoty bude dočasné.

S náležitým zohľadnením všetkých závažných faktorov z analýzy v tejto správe celkovo vyplýva, že **Belgicko, Bulharsko, Česko, Nemecko, Estónsko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Slovinsko a Slovensko nespĺňajú kritérium deficitu** vymedzené v zmluve a v nariadení (ES) č. 1467/1997.

V prípade deviatich členských štátov presiahol na konci roka 2022 hrubý dlh verejnej správy úroveň 60 % HDP: Belgicko, Nemecko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Maďarsko,

Rakúsko, Slovinsko a Fínsko. Spomedzi týchto členských štátov bola referenčná hodnota pre znižovanie dlhu dodržaná v Belgicku, Nemecku, Španielsku, Maďarsku, Rakúsku a Slovinsku, zatiaľ čo vo Francúzsku, v Taliansku a vo Fínsku dodržaná nebola.

Pri zohľadnení všetkých závažných faktorov z analýzy v tejto správe celkovo vyplýva, že **dlhové kritérium** vymedzené v zmluve a v nariadení (ES) č. 1467/1997 **nesplnili Francúzsko, Taliansko a Fínsko**. Napriek tomu Komisia v rámci svojho posúdenia všetkých závažných faktorov berie do úvahy, že dodržanie referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu by mohlo znamenať príliš náročné a skoré fiškálne úsilie, ktoré by mohlo ohroziť hospodársky rast. **Komisia sa preto domnieva, že dodržanie referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu nie je za súčasných hospodárskych podmienok opodstatnené.**

Vzhľadom na pretrvávajúcu vysokú neistotu makroekonomického a rozpočtového výhľadu v tejto situácii **Komisia už v marci 2023 oznámila, že na jar 2023 nenavrhne začatie nových postupov pri nadmernom deficite**. Zároveň bude pokračovať monitorovanie vývoja deficitu a dlhu a Komisia navrhne Rade, aby na jar 2024 začala postupy pri nadmernom deficite, a to na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023.